

МІХАЛ
ВІВЕГ

**ОПОВІДАННЯ
ПРО ШЛЮБ
І СЕКС**

РОМАН

ХАРКІВ
«ФОЛІО»
2012

ЧОТИРИ РЕПЛІКИ ЗАМІСТЬ ПЕРЕДМОВИ (котрі цього разу, як на мене, необхідні)

1) Ця книга є певною формою повернення до того, з чого я колись розпочинав — тобто до оповідань. Вона містить п'ять давніших, лише частково перероблених оповідань з вісімдесятих років («Хоча б медаль», «Запитання», «Один з останніх чудових днів», «Ну й гуляй сам!» та «Успішне полювання»); решту шістнадцять оповідань я написав протягом минулого року. Тобто, мабуть, ідеться про збірку з двадцяти одного оповідання, але, як на мене, це все-таки якоюсь мірою роман.

2) Усі оповідання довільно пов'язані між собою персонажем на ім'я Оскар, який чимось скидається на автора цієї книги; але в жодному разі не слід вважати, що йдеться про «правдиві історії» з життя автора (зрозуміло, це лише тривіальне правило, однак мій багатий досвід з дедуцією такого роду змушує мене ще раз його нагадати).

Якщо говорити про таке аж надто суперечливе співвідношення між так званою життєвою правдою і так званою фікцією, то я би хотів схарактеризувати його цитатою з роману Льюїса Нордана «Музика мочарів»:

«Звичайно, це неправда, але вона належить до історій з мого життя вже так довго, що, в певному розумінні, розповідає про

мене значно краще, ніж більшість із того, що справді зі мною трапилося».

3) Щодо можливого запитання про те, які сумнівні мотивації змусили мене обрати саме тему сексу, я б охоче навів декілька лаконічних цифр (цифри ніколи не брешуть): згідно з даними Світової організації охорони здоров'я, жінки думають про секс близько тридцяти разів на день, навіть під час клімаксу; чоловіки, незважаючи на вік, — у середньому щовісім хвилин. Дослідження чеських сексологів засвідчують, що чеські чоловіки за своє життя мають у середньому дванадцять партнерок для інтимних стосунків; сучасна чеська дівчина встигає до двадцяти дев'яти років змінити понад шість сексуальних партнерів.

Тепер я вже, напевно, можу зважитися на зізнання, що тему сексу обрав з мотивів більш-менш особистих.

4) І, нарешті, для різноманітності ще одна цитата, від Людвіка Вацуліка:

«Напиши якомога краще про те, що ти зробив поганого, і отримаєш відпущення гріхів».

Стосовно відпущення гріхів, то, боюся, не все так просто, але я б хотів підкреслити оте «що зробив поганого» — настійно прошу своїх люб'язних читачів (а читачок — удвічі більше), аби вони цей мій самокритичний тон під час читання якнайчастіше згадували.

М.В., 1999

ХОЧА Б МЕДАЛЬ

Сутеніло. Коли Оскар вийшов з дому, вона вже стояла на зупинці, знову без лиж, і, ховаючи вільні руки в кишенях світлого кожушка, притупувала ногами в кремових чобітках. Він відчув щось на кшталт справедливої зверхності, але, в міру наближення до неї, усупереч власній волі почав здаватися собі якимось брудним; знав, що на його спортивних штанах є декілька плям, а через зношену тканину його спортивної куртки відразу в кількох місцях вилізли білі жмути ватину. Стійко переступив через бар'єр із бурватоного снігу на краю тротуару і перейшов на другий бік вулиці до неї.

Вони жили із Зузаною на одній вулиці, ходили до тієї самої гімназії (навесні їх обох чекали іспити на атестат зрілості), а до недавня — ще й до тієї самої лижної секції. З дитинства вони зустрічалися на цій зупинці й автобусом виїжджали нагору, над місто, на тренування. Впродовж довгих років він сідав якнайдалі від неї, тому що не міг спокійно дивитися, як лижний комбінезон звисав на її худеньких стегнах, а з масивного каркаса лижних черевиків стирчали паличкоподібні ноги; йому було неприємно виходити з цим дівчиськом з автобуса перед очима інших хлопців.

Якось, три роки тому, все змінилося. Одного дня вона зняла перед ним вітрівку — і відтоді він понуро почав допомагати їй із лижами. Згодом на одному із тренувань він, нібито з жалості, про людське око, задовольнив її прохання і пояснив техніку «повороту в плузі»; це надало їхній розмові достатньо міцної канви, і так вони швидко й непомітно зблизилися. Впродовж одного-єдиного тижня стали друзями, почали ділитися одне з одним своїми спортивними планами, на змаганнях стежили одне за одним (із якоюсь збудженою увагою), а на честь своїх невеличких успіхів пили кока-колу зі шматочком лимона в буфеті під підйомником. Двічі несміливо поцілувалися.

— Привіт, — стримано привітався він.

— Привіт, — обережно відповіла вона.

Він мовчав, бо вірив, що його мовчанка достатньо промовиста. Говорити повинна вона. Вибачатися або хоча б пояснювати. Він зняв з плеча лижі, звично сперся на палицю й почав поратися з кріпленням. «Кожна часточка його лижного спорядження викриває її, — подумки запевняв себе, — викриває її зраду». Його лижі, палиці, його наплічник, комбінезон — усі ці речі вона добре знає; чи відчуває вона німий докір, закладений у них? Короткий погляд на неї не додав йому впевненості в цьому.

— Зніми цей маскарад, перевдягнися і приїжджай до мене, — промовив він якомога зневажливіше, але тієї ж миті, тільки-но вимовивши речення, відчув його фальшивий тон.

У цьому світлому кожущку вона виглядала не лише добре, але й цілком природно, зрештою, настільки природно, що навіть здалося, ніби саме це її правдивий, справжній образ і що всі ці

попередні лижні куртки та комбінезони були тільки якимось тимчасовим перевдяганням для дитячої гри, яка мала назву «гірськолижний спорт»... Щоправда, її мила, проте якась поблажлива посмішка лише підтвердила сумніви Оскара й водночас спровокувала його на останню відчайдушну спробу здобути перевагу над нею: судомно посміхаючись, він надто рішуче потягнув за комірець її кожушка, вирішивши єдиним іронічним поглядом засудити мішуру її одягу, і побачив декольте Зузаниної сукні, на кінці якого засяяло біле мереживо бюстгальтера. Оскарове вагання виказало його, та від запланованого жесту нічого не залишилося; невідомо чому не зміг відпустити кожушок. Тильним боком долоні відчував тепло її шкіри.

— Мені холодно, — сказала кокетливо, а він це відчув. Забрав руку з комірця, і вона підтягнула його під саме горло; тепле повітря, витіснене звідтіля, приємно запахло. — Зніми цей маскарад, перевдягнися і приїжджай до мене, — мовила вона, посміхаючись.

Минулого року її ставлення до лиж почало зазнавати значних змін. Це було неможливо не помітити. Розмови про плани на тренування її не цікавили; вочевидь жвавішала, щойно мова заходила про любовні походеньки тренера. На тренування часто запізнювалася, а після них одразу ж перевдягалася. Ніколи не надягала спортивної шапки і навіть у мороз каталася просто-волоса; до кока-коли часом додавала ром.

Оскар спочатку не надто зважав на це, оскільки розумів, що через цю стадію проходила більшість дівчат у секції. Однак не припускав, що вона почне приходити на зупинку без лиж.

Автобус був напівпорожнім. Декілька осіб, що їхали в ньому, так само, як і Зузана, прямували до нової кав'ярні під лижним підйомником, а на Оскара поглядали з таким собі байдужим розумінням, із яким люди в краватках зазвичай дивляться на спітнілого вечірнього бігуна. Його драгувало, що лижні траси в їхніх очах були лише якимось незначним додатком до кав'ярні.

Вони сиділи поряд уже вкотре поспіль, однак цього разу все було інакше. Він колінами стиснув лижі. Коли позаторік отримав їх, блискучо-нові, то в захваті забрав на ніч до кімнати, поклав біля ліжка і торкався у темряві їх гладенької поверхні та загострених ребер. Зузана робила те саме.

Вона почала розпитувати про республіканські змагання, що наближалися, мовляв, чула від тренера, що Оскар має реальний шанс на медаль.

— Побачимо, — стримано відповів Оскар, але подумки зрадів.

Вона продовжувала говорити нібито зі знанням справи, але, незважаючи на те, що вживала правильні сленгові слова, Оскарові вони звучали відчужено — так, начебто вона ці слова вкрала. Йому здалося, що відповідає якійсь добре поінформованій журналістці районної газети. На половині наступного речення він роздратовано замовк і більше не промовив ані слова.

Вийшов з автобуса, а під ногами зарипів сніг; його тут було трішки більше, ніж унизу, в місті. Темрява вже закрила всю панораму; темну площу лісу просвічували прожектори, що стояли вздовж траси спуску. Кав'ярня сяяла фіолетовим неонам.

— Я йду туди сама, — сказала вона, зупинившись перед входом.

ЗМІСТ

Чотири репліки замість передмови (котрі цього разу, як на мене, необхідні)	3
Хоча б медаль	5
Запитання	13
Один з останніх чудових днів	15
Ну й гуляй сам!	21
Ніс	27
На очі висерись (Боккаччо по-чеськи)	40
Валіза і трансцендентність	48
Уміння жити самостійно та щасливо	56
Два королі	71
Успішне полювання	88
«ІКЕА» при надії	101
Fiasolata I	122
Психологія кранівника	135
Вечір зі справжнім чоловіком	149
Фантазії інтелектуалів услід за Освенцімом	152
Марушка	168
Песики і кішечки	202
Естафета людяності	209
Вплив текіли на амігдалу відомої особистості	226
Легкорозчинна дружина	240
Оскар і Терезка без основної ідеї (Happy end)	248